

Migratie

Een fenomeen
van alle tijden

Welkom bij de EDUbox Migratie!

Je leert wat migratie nu juist is, ontdekt enkele verrassende migratieverhalen en denkt na over jouw plek in dit verhaal. Dat en nog veel meer in deze EDUbox!

Veel succes!

Deze EDUbox is mee mogelijk gemaakt door

01

**Waar liggen
onze roots?**

Doe-oefening

Zoals je ziet ligt er een **groot touw** op de grond in de vorm van een **cirkel**. Je kan ook met een **krijt** een cirkel tekenen op de grond.

Ga allemaal **rond de cirkel** staan. Je leerkracht zal je nu allerlei **vragen** stellen. Als het antwoord op die vraag voor jou '**ja**' is, ga je **in de cirkel** staan.

Soms vraagt het veel **moed** om te antwoorden op een vraag. Heb daarom **respect** voor ieders antwoord.

01 Wie ben jij?

We komen allemaal ergens vandaan, dat heb je gemerkt in de vorige oefening. Onze **wortels of onze 'roots'** zijn deel van wie we zijn als mens. Sommigen van ons hebben er misschien nog maar weinig bij stilgestaan. Voor anderen speelt hun afkomst een heel belangrijke rol in hun leven.

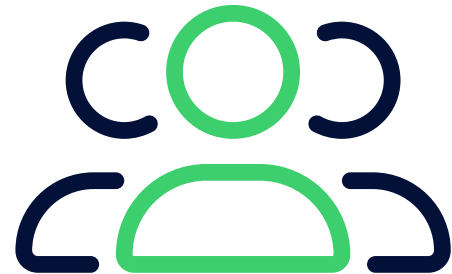
02 Migratie: een fenomeen van alle tijden

Wist je dat **één derde** van **de bevolking in België** een **migratieachtergrond heeft**? Je hebt een migratieachtergrond als minstens één van je ouders in het buitenland geboren is.

Als je zelf je **regio of land verlaten** hebt om ergens anders te gaan wonen, ben je een **migrant**.

We maken een verschil tussen **emigratie** en **immigratie**. Emigranten zijn mensen die voor lange tijd vertrekken uit hun land. Immigranten zijn mensen die zich vestigen in een ander land.

Een Nederlander die hier komt wonen is een immigrant.
Een Belg die in Nederland gaat wonen is een emigrant.

We duiken onze geschiedenis in

Migratie is een verhaal van alle tijden. In de geschiedenis hebben mensen zich altijd al verplaatst van de ene plek naar de andere. Dat verklaart ook waarom we zulke verschillende roots hebben. En elk land heeft zo zijn eigen, unieke migratiegeschiedenis.

Puzzeltijd

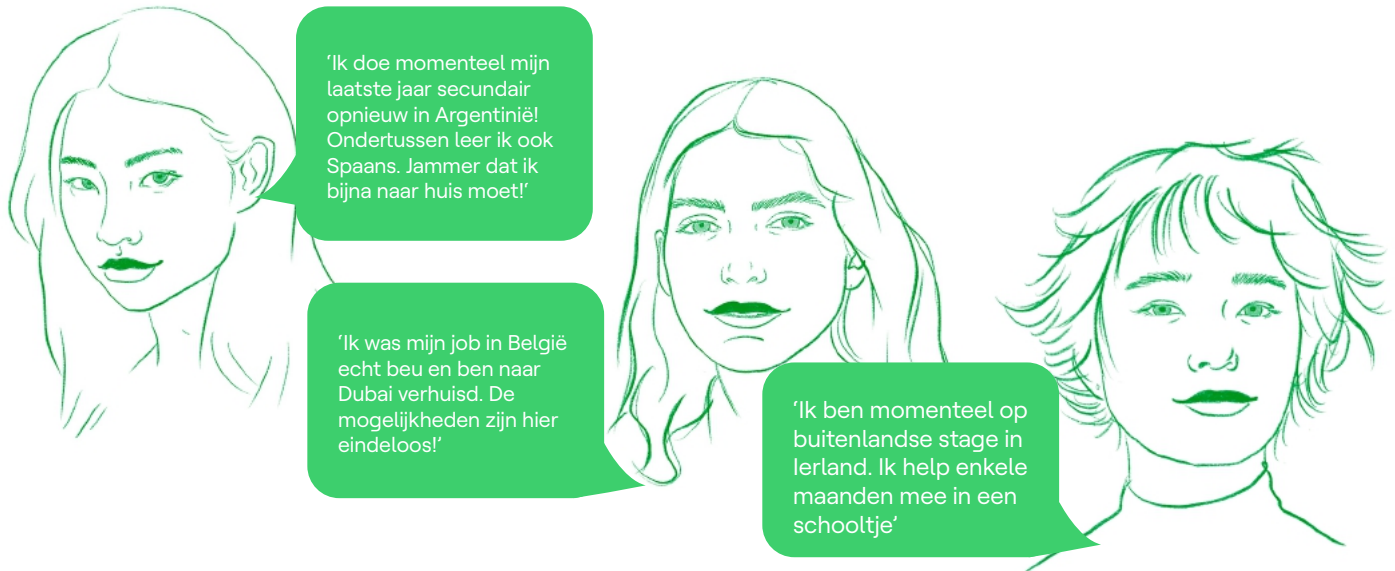
In deze oefening zullen jullie kennismaken met Irene, Gust, Kostas en Cevat. Zij hebben elk hun **eigen, waargebeurd migratieverhaal**.

1. Als jullie op hun **foto** klikken, zullen jullie hun **verhaal** horen. Bij elk verhaal hoort ook een persoonlijk fotoalbum. Aan jullie om het juiste fotoalbum bij het juiste verhaal te plaatsen. Dat doe je door hun getuigenis naar de het juiste fotoalbum **te slepen**.
2. **Lees** nu de teksten. Die vertellen je iets meer over bepaalde periodes uit **onze migratiegeschiedenis**. Druk op 'bevestigen' als je de tekst gelezen hebt. Luister daarna nog een keer naar de verhalen. **Sleep** dan het juiste verhaal **naar de juiste periode**.

Let op! Het aantal pogingen dat jullie ondernemen, wordt geregistreerd. Probeer daarom zo goed mogelijk na te denken en gokken te vermijden. Veel succes!

Moderne landverhuizers

Wist je dat er **dagelijks honderden Belgen verhuizen naar een ander land**? Ze doen dat om verschillende redenen en verspreiden zich over de hele wereld. Wist je dat ook heel wat jongeren eropuit trekken tijdens hun **studies**? Wat denk je, misschien iets voor jou?

03 Migratie: steeds actueel

Migratie is iets van alle tijden maar het is ook zeer actueel. In het nieuws of op sociale media zien we vaak verhalen van migranten of vluchtelingen passeren. Het is een thema dat ons als samenleving bezighoudt en uitdaagt. En dat zorgt voor veel verschillende meningen! Wat er zoal over migratie gezegd wordt, dat zie je in de volgende video. Let op: het gaat hier om wat mensen **denken** over migratie. Dat wil dus **niet** zeggen dat het daarom de **realiteit** is.

Video

Bekijk de volgende video waarin je een overzicht krijgt van gebeurtenissen uit de actualiteit binnen het thema migratie.

02

Wat is migratie?

1. Migratie: de puntjes op de i

Over migratie wordt veel gezegd en beweerd, dat is duidelijk. Maar ondertussen heb je al kunnen ontdekken dat migratie veel meer is dan dat je op het eerste gezicht zou denken.

Om een **mening** te hebben over migratie, moet je natuurlijk over de **juiste informatie** beschikken. En vaak is het niet gemakkelijk om in die dagelijkse nieuwsstroom foute van juiste info te onderscheiden. Wij zetten daarom voor jullie nog eens de puntjes op de i!

Opdracht

1. Jullie krijgen op de volgende fiches telkens een **stelling** te zien. Aan jullie om te beslissen of die juist of fout is.
2. Steek het **groene kaartje** in de lucht als je denkt dat het **juist** is. Steek het **rode kaartje** in de lucht als je denkt dat het **fout** is.
3. Ga naar de volgende fiche, daar kom je te weten wat het juiste antwoord is.
4. Soms volgt de uitleg in een video, andere keren zal je het zelf moeten lezen.

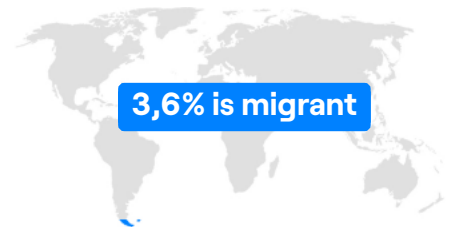

**‘Vluchteling’
en ‘migrant’
betekenen
hetzelfde.**

Benieuwd wat het verschil is tussen een migrant en een vluchteling? **VRT-journaliste** en expert migratie **Marjan Temmerman** legt het je uit in de volgende **video**.

Elke vluchteling is dus een migrant maar niet elke migrant is een vluchteling.

Wist je trouwens dat...

- ☐ 3,6% van de wereldbevolking migrant is. (*Diplomatie België, 2020*).
- ☐ 35% van de migranten wereldwijd op de vlucht is. (*UNHCR, 2021*).

**Meer dan de
helft van de
migranten in
België is
afkomstig uit
Europa.**

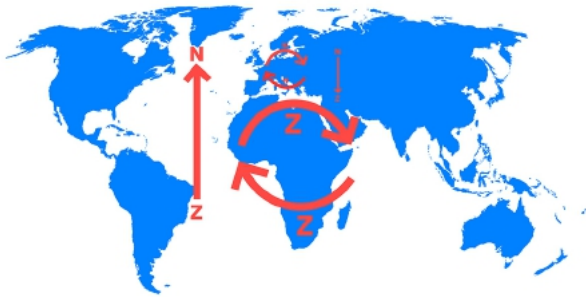
Vaak wordt gedacht dat de meerderheid van de migranten in België van buiten Europa komt, maar dat klopt dus niet. **Als mensen migreren en dus verhuizen doen ze dat meestal in hun eigen regio.**

Dat is ook zo voor **vluchtelingen**. **Driekwart** van alle mensen op de vlucht gaat naar een **andere regio binnen hun eigen land** of steekt de grens over naar een **buurland**. Wist je trouwens dat meer dan **80 procent** van de mensen op de vlucht **opgevangen** wordt door **landen uit het Globale Zuiden**? Maar een kleine groep vluchtelingen vindt uiteindelijk de weg naar Europa. De tocht is vaak heel duur en zeer gevaarlijk.

Deze stelling is juist.

vluchtelingenkamp in Kenia

De meerderheid van de migranten in België is afkomstig uit Europa. Als mensen migreren doen ze dat meestal in hun eigen regio.

Wist je trouwens dat ...

- ☐ 63% van de migranten in België uit Europese landen komt (*Myria, 2022*).
- ☐ De meeste migranten in Vlaanderen uit Nederland, Marokko en Turkije komen (*Vlaanderen.be, 2022*).

Oorlog is
één van de
belangrijkste
redenen om te
vluchten.

Benieuwd welke redenen er nog zijn om te vluchten? VRT-journaliste Marjan Temmerman vertelt je er alles over in deze [video](#).

Deze stelling is juist.

Er zijn dus veel redenen om te vluchten maar oorlog blijft één van de belangrijkste.

Wist je trouwens dat ...

- ☐ Turkije het land is dat het meeste aantal vluchtelingen ter wereld opvangt (*UNHCR, 2022*).
- ☐ Er in 2021 3230 mensen op de vlucht stierven op zee. Met een bootje probeerden ze via de Middellandse zee Europa te bereiken (*UNHCR, 2022*).

**Vluchtelingen
die bescherming
vragen, krijgen
onmiddellijk een
leefloon.**

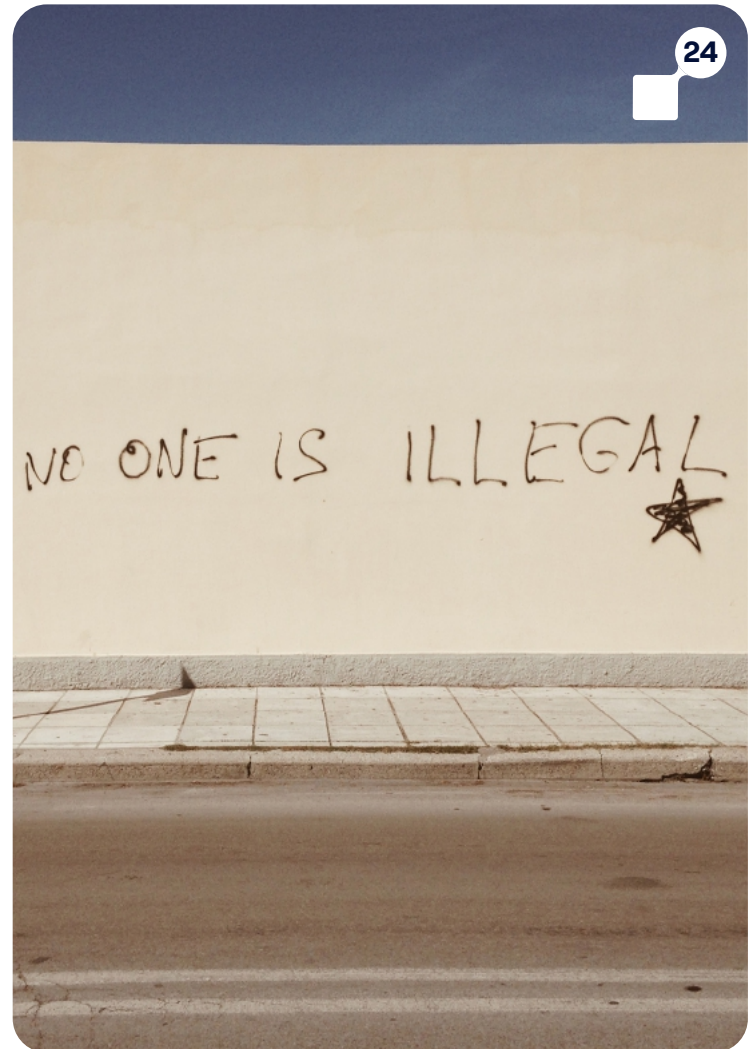

Mensen die naar een ander land gaan om daar bescherming aan te vragen, noemen we **verzoekers om internationale bescherming**. Iedereen heeft het recht om bescherming aan te vragen. Zolang ze geen antwoord hebben, hebben ze enkel recht op **materiële hulp**. Dat betekent dat ze in een opvangcentrum mogen verblijven en daar 'bed, bad en brood' krijgen. Maar een opvangcentrum is telkens maar een tijdelijke halte en is verbonden aan hun asielprocedure. Eens ze erkend worden als vluchteling krijgen ze een verblijfsstatuut in België en valt hun recht op opvang weg.

Bij zo'n verblijfsstatuut horen verschillende rechten zoals werken, studeren,...

Ze krijgen ook **maatschappelijke hulpverlening** (zoals een **leefloon bij het OCMW**) gedurende de periode dat ze een job zoeken. Ze moeten hiervoor eerst een eigen woning vinden, want ze moeten het opvangcentrum verlaten na de erkenning. Afhankelijk van die woonplaats kunnen ze hulp aanvragen bij het OCMW dat bij die woonplaats hoort.

Benieuwd hoe het leven in een opvangcentrum eraan toegaat? Bekijk dan deze **video**.

Elke verzoeker om internationale bescherming heeft recht op materiële hulp (bad, bed, brood). Eens ze een verblijfsstatuut krijgen, valt die hulp weg. Ze hebben dan wel recht op een leefloon. Dat helpt de periode te overbruggen tot ze werk vinden. Hieraan zijn ook voorwaarden aan verbonden.

Wist je trouwens dat ...

- ☐ OCMW staat voor 'Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn'.
- ☐ Bij het OCMW kun je terecht wanneer je geldzorgen of andere tekorten hebt. Het OCMW verleent ook hulp bij huisvesting, medische hulp, ...

(Vlaanderen.be, 2022).

**We mogen het
vluchtelingen
hier niet te
gemakkelijk
maken.
Anders komen
er nog meer
naar hier.**

VRT-journaliste Marjan Temmerman

vertelt je in de **video** waarom deze stelling fout is.

Deze stelling is fout.

Er is geen enkel aangetoond verband tussen ons opvangsysteem en het aantal mensen dat naar hier komt om internationale bescherming aan te vragen.

Wist je trouwens dat ...

- ☐ Sommige mensen gedwongen zijn om hun woonplaats te verlaten (bijvoorbeeld door oorlog of vervolging) maar wel in hun eigen land blijven? Zij worden ook wel “intern ontheemden” genoemd. *(UNHCR)*
- ☐ Ook Belgen migreren! In 2020 waren er 29.305 emigraties. Die personen hebben België dus verlaten. *(Myria, 2022)*

**Er stromen
evenveel
jongeren met
een migratie-
achtergrond als
jongeren zonder
door naar het
hoger onderwijs.**

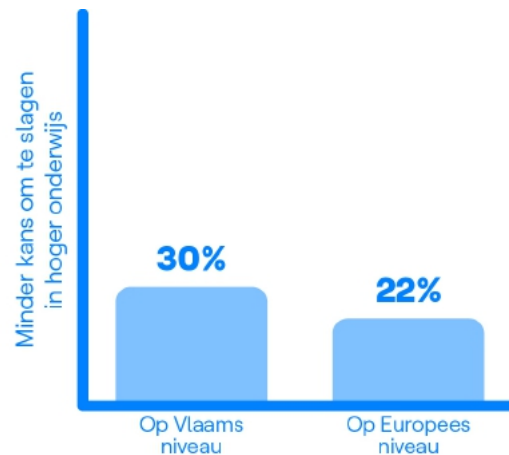

Deze stelling is fout.

Helaas is het niet zo dat er evenveel jongeren met een migratieachtergrond als jongeren zonder migratieachtergrond doorstromen naar het hoger onderwijs. **Hoewel er de laatste jaren duidelijk een stijging te zien is, is het verschil nog steeds groot.** In **Vlaanderen** hebben jongeren met een migratieachtergrond **30 procent minder de kans om te slagen in het hoger onderwijs** dan jongeren zonder migratieachtergrond. Dat bleek uit een studie van de OESO in 2018. In de rest van de Europese Unie is dat verschil 22 procent.

Aan de motivatie van de leerlingen zelf ligt het alleszins niet. Uit onderzoek van de OESO blijkt dat jongeren met een migratieachtergrond vaak veel **gemotiveerder** zijn dan jongeren zonder een migratieachtergrond.

Uit onderzoek blijkt dat vooral **anderstalige leerlingen** het moeilijk hebben. Vaak verloopt de doorstroom van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs moeizaam. **Leerkrachten** krijgen **te weinig tijd en middelen** om deze leerlingen de juiste ondersteuning te bieden.

Hoewel er steeds meer jongeren met een migratieachtergrond doorstromen naar het hoger onderwijs is het verschil met jongeren zonder migratieachtergrond nog groot. Er is dus nog veel werk aan de winkel.

Wist je trouwens dat...

- ☐ Kinderen en jongeren die niet voldoende Nederlands spreken eerst een taalbad Nederlands volgen? In het secundair onderwijs noemen we dit 'Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers (OKAN)' (*Onderwijs.Vlaanderen.be*).

**Migranten
brengen de jobs
van de Belgen in
gevaar.**

Benieuwd waarom deze stelling fout is?
Bekijk dan zeker deze [video](#) met VRT-
journaliste Marjan Temmerman.

A photograph of three people, two women and one man, sitting around a wooden table. They are all smiling and looking at a laptop screen. The woman in the center is wearing a blue denim shirt. The man on the left is wearing a grey sweater. The woman on the right is wearing glasses and a white sweater. There is a coffee cup on the table.

Deze stelling is fout.

Migranten pakken geen jobs af. Door te werken bouwen ze mee aan onze economie en ze vullen vacatures in waar anders geen mensen voor zijn. Al is werk vinden voor hen niet gemakkelijk.

Wist je trouwens dat...

- ☐ Migranten gemiddeld bijna 13% minder verdienen dan werknemers zonder migratieachtergrond in hoge-inkomenslanden (*ILO, 2020*).
- ☐ 73% van alle huishoudelijke hulpen wereldwijd migrant is (*ILO, 2020*).

We vatten het voor jou nog even samen

Je hebt in de vorige oefening veel geleerd over **migratie**. Vond je het allemaal wat veel? Geen nood, **migratie-experte Ilse Derluyn** zet voor jullie de belangrijkste informatie nog eens op een rijtje.

Video

Ilse Derluyn is verbonden aan de Universiteit Gent en doet daar onderzoek rond migratie. In de eerste video vertelt ze ons meer over de redenen waarom mensen migreren.

In de tweede video licht ze de asielprocedure in België toe.

Wat moet je onthouden?

Elke vluchteling is een migrant maar **niet elke migrant is een vluchteling**.

Migranten brengen de jobs van Belgen niet in gevaar. Door te werken, dragen ze bij aan de economie en vullen ze vacatures in waar moeilijk mensen voor te vinden zijn. Al is werk vinden als migrant niet altijd gemakkelijk.

De meerderheid van de migranten in België **is afkomstig uit Europa**. Als mensen migreren doen ze dat meestal in hun eigen regio.

Elke verzoeker om internationale bescherming heeft recht op materiële hulp. Eens ze een verblijfsstatuut krijgen, valt die hulp weg. Als ze een verblijfsstatuut hebben, hebben ze recht op een leefloon. Dat helpt de periode te overbruggen tot ze werk vinden.

Er zijn veel verschillende en complexe redenen om te vluchten, maar **oorlog blijft wel één van de belangrijkste**.

Hoewel er steeds meer jongeren met een migratieachtergrond doorstromen naar het **hoger onderwijs** is het **verschil** met jongeren **zonder migratieachtergrond nog groot**. Er is dus nog veel werk aan de winkel.

Er is **geen enkel aangetoond verband** tussen ons opvangsysteem en het aantal mensen dat naar hier komt om internationale bescherming aan te vragen.

03

Aan de slag

De mensen achter de cijfers

Achter al deze feiten en cijfers over migratie zitten natuurlijk mensen. En deze mensen hebben elk hun eigen persoonlijk migratieverhaal.

In dit deel maken jullie kennis met een aantal jongeren die op het punt staan om hun land te verlaten. Er wachten hen enkele moeilijke keuzes. Via een voorgeprogrammeerd chatgesprek komen jullie meer over hen te weten. En belangrijker nog: wat zouden **jullie** doen als jullie **in hun schoenen** zouden staan?

Via deze QR-code kan je het gesprek starten.

Nabespreking

Je hebt nu kennis gemaakt met één persoon. Je klasgenoten hebben iemand anders gevolgd tijdens zijn of haar tocht. Benieuwd naar de andere verhalen? Sta samen stil bij de volgende zaken:

- ☐ Probeer het migratieverhaal van de persoon waarmee jullie gesproken hebben, zo goed mogelijk na te vertellen.
- ☐ Wat vond je de moeilijkste keuze die hij/zij moest maken? Waarom?
- ☐ Wat is je het meest bijgebleven uit jullie verhaal? Waarom?
- ☐ Zijn er veel gelijkenissen tussen jullie en de persoon waarmee jullie spraken? Denk aan een hobby, iets dat je leuk of lekker vindt, of iets dat jullie beiden hebben meegemaakt.
- ☐ Vrienden maken in een nieuw land is niet altijd zo gemakkelijk. Stel je voor dat een van deze mensen in je klas of je jeugdbeweging zou zitten. Wat zouden jullie kunnen doen om het voor hen iets gemakkelijker te maken?

Heb je bepaalde keuzes van migranten beter leren begrijpen? Waarom wel/niet?

04

Conclusie

Je hebt in deze EDUbox kunnen ontdekken dat **migratie** een **verhaal van iedereen en van alle tijden is**. Migratie is er altijd geweest en zal er ook altijd zijn. Daarnaast is **elk migratieverhaal** ook een heel **persoonlijk verhaal**. Zoals jullie in deel 3 hebben ervaren.

Migratie zorgt voor **kansen**. Denk maar aan de migranten die de tekorten op onze arbeidsmarkt opvangen. Door migratie is onze **samenleving** steeds in **verandering**. We nemen **gewoontes** van elkaar over en onze **manier van denken evolueert**. Wist je trouwens dat ook onze taal beïnvloed wordt door migratie? Zo werd in Vlaanderen in 2020 'ewa drerrie' gekozen tot het meest populaire woord van het jaar bij kinderen. Het komt uit het Marokkaans-Arabisch en betekent 'Hé, gast!'.

Maar migratie zorgt ook voor de nodige **uitdagingen**. Want hoe moeten we dit als samenleving organiseren? Op welke manier moeten vluchtelingen opgevangen worden? En hoe gaan we om met de verschillen die er tussen ieder van ons zijn? Hoe zorgen we dat iedereen zijn plaats vindt in België? En welke rol speel je zelf in dit verhaal?

Het zijn vragen waar niet altijd een gemakkelijk antwoord op bestaat en waar we als samenleving over moeten durven nadenken. Over **moeten durven praten en van mening verschillen**.

In deze EDUbox hebben jullie de handvaten gekregen om op basis van juiste info met elkaar in gesprek te gaan over migratie.

**Wat onthoud jij uit
deze EDUbox?**

Doe-oefening

Er ligt opnieuw een groot touw op de grond in de vorm van een cirkel. Ga allemaal rond de cirkel staan.

Je leerkracht zal je net zoals in het eerste deel van deze EDUbox allerlei **vragen** stellen. Als het antwoord op die vraag voor jou '**ja**' is, ga je **in de cirkel** staan.

Soms vraagt het veel **moed** om te antwoorden op een vraag. Heb daarom **respect** voor ieders antwoord.

05

Meer weten

Wil je meer weten over migratie? Wil je kennismaken met de gezichten achter de cijfers? Dan zijn hier enkele tips voor jou.

Bezoek een museum

Breng een bezoek aan het **BELvue Museum** in Brussel en kom alles te weten over de geschiedenis van België! Leer er meer over identiteit, diversiteit en burgerschap in een van hun interactieve tentoonstellingen.

Breng een bezoek aan het **Red Star Line Museum** in Antwerpen. Het museum brengt verhalen van de Red Star Line periode tot nu. Over mensen op zoek naar geluk en een beter leven op een andere plek.

Ken je het **MigratieMuseum** in Molenbeek al? Duik er in de persoonlijke verhalen van migranten.

VRT

In **Durf te vragen** maken ze op een openhartige manier gevoelige thema's bespreekbaar. In deze aflevering nodigt Siska Schoeters vluchtelingen uit. Ze stelt hen vragen die we niet zelf in hun gezicht durven stellen. De docureeks '**Het leven in kleur**' peilt zonder taboes naar het racisme in ons onderwijs, justitie, media, en in ons allemaal.

Komiek Philippe Geubels gaat in **Taboe** op zoek naar de grenzen van zijn humor. Hij trekt een week op avontuur met een groep mensen met wie je eigenlijk niet mag lachen. In deze aflevering spreekt hij met mensen met verschillende huidskleuren.

Universiteit van Vlaanderen

Hoe moet je al die cijfers over migratie nu eigenlijk interpreteren? Professor en demograaf Patrick Deboosere (VUB) vertelt er je alles over in deze video.

universiteitvanvlaanderen.be/college/hoeveel-migranten-zijn-er-in-belgie

Laten we jonge vluchtelingen in de steek? Die vraag beantwoordt migratie-expert Ilse Derluyn in deze podcast van de Universiteit van Vlaanderen. Je zag haar ook al in deze EDUbox verschijnen.

universiteitvanvlaanderen.be/podcast/laten-we-jonge-vluchtelingen-in-de-steek

KLAAR

Op het Archief voor Onderwijs vind je een collectie die werd aangemaakt voor de KLAAR-aflevering 'Waarom heeft Europa het zo moeilijk met vluchtelingen en migranten?':

vrt.be/vrtnws/nl/2021/02/24/vluchtelingenbeleid-eu/

Via deze link kunnen zowel leerlingen als leerkrachten de volledige collectie op Het Archief voor Onderwijs bekijken:

onderwijs.hetarchief.be/bekijk/a5ad6f45-cfc4-4212-97b7-8a9e3e86ac88

Docu

In de documentaire **All-in** volgt documentairemaker Volkan Üce twee timide jongens in die voor het eerst gaan werken in een all-inclusivehotel aan de Turkse kust. Te bekijken op VRT MAX.

Hoe is het om jong te zijn in Europa? Rudi Vranckx en Yassine Atari bespreken in **Breaking Europe** samen met jongeren uit heel Europa kwesties als migratie, fake news, jeugdwerkloosheid, klimaat, populisme en vrije meningsuiting. Te bekijken op VRT MAX.

In de documentaire **Wij zijn mensen** brengt Nic Balthazar de verhalen van vluchtelingenkinderen en jongeren in België.

